

Тортишувни қўй. Унинг фойдаси йўқ

Image not found or type unknown

14:00 / 13.12.2022 2483

Ибн Абид Дунё ўзининг «Ас-сомт» китобида келтиради:

«Мужоҳид ибн Жабр айтади: «Менинг Қурайш қабиласидан бир дўстим бор эди. Бир куни унга дедим:

- Кел бир-биримиз ҳақимиздаги фикримизни алмашамиз! Қани кўрайликчи, мен ҳақимда сенинг фикринг қандай, сен ҳақингда менинг фикрим қанақа! Дўстим деди:

- Ундай қилмайлик, дўстлик ўз ҳолича тураверсин!

Қурайшлик дўстим бу гапи билан мендан ғолиб бўлди!»

Баҳс ва тортишувлар икки хил бўлади:

1. Мақтовли тортишув.
2. Ёмонланган тортишув.

Мақтовли тортишувда ҳақ равшанлашади. Набийларнинг даъватдаги одатлари шу.

Аллоҳ таоло айтади:

«Улар дейишди: «Эй Нуҳ! Сен биз билан тортишдинг. Жуда кўп тортишдинг!»

Набийлардан кейин солиҳларнинг ҳам одатлари шу. Абдуллоҳ ибн Аббос розияллоҳу анҳу хаворижлар билан қилган мунозарасидан сўнг уч мингта хавориж тавба қилган.

Ҳали-ҳамон бузуқ қалб эгалари ва ҳавои-нафсига қул бўлганлар турли шубҳалар тарқатиш билан оворалар. Уларга қарши бу динимиз тобеларидан бўлмиш холис уламолар, мутахассислар раддия беришяпти. Бу буюк чегарадир. Уни қўриқлаш лозим. Бу ақида масаласидир. Уни покиза сақлаш лозим!

Энди ёмонланган тортишувга келсак, бу ақл мушакларига қарши бўлган, маърифатни айбли қиладиган тортишувдир.

Мана шу каби тортишувлар сабаб лайлатул қадрнинг қайси кечасида бўлиши ихтилофли бўлиб қолди.

Имом Бухорий роҳимаҳуллоҳ Убода ибн Сомит розияллоҳу анҳудан ривоят қилади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қадр кечасини қайси кечада бўлишини айтгани чиқдилар. Ўшанда икки мусулмоннинг хусуматлашиб турганини кўриб қолдилар. Сўнгра дедилар:

«Сизнинг олдингизга қадр кечасини айтгани чиққан эдим. Фалончи билан фалончи хусуматлашиб турган экан. Ёдимдан кўтарилиб кетди. Уни йигирма тўққизинчи, йигирма еттинчи, йигирма бешинчи кечалардан қидиринглар!»

Ҳар бир умматнинг солиҳлари ўз халқини беҳуда тортишув ва баҳслардан қайтарар эди.

Сулаймон алайҳиссалом ўғлига шундай деган эди:

«Тортишувни қўй. Унинг фойдаси йўқ. У биродарлар ўртасида адоват қўзғатади!»

Ибн Аббос розияллоҳу анҳу айтади:

«Тортишувда давом этишинг сенинг гуноҳкор эканлигинга кифоя қилади!»

Имом Авзоъий роҳимаҳуллоҳ айтади:

Аллоҳ бир қавмга ёмонликни ирода қилса уларни тортишувларга ташлаб қўйиб, амалдан ман қилиб қўяди!»

Абдуллоҳ ибн Ҳасан ибн Ҳусайн сўрашди:

- Тортишувчи киши ҳақида нима дейсиз?

Абдуллоҳ деди:

- У эски дўстликни бузади, мустаҳкам тугунларни ечади, энг камида

жанжалга сабаб бўлади. Жанжал эса ажралиб кетиш сабабларининг энг кучлисидир!»

Имом Шофейй роҳимаҳуллоҳ айтади:

«Динда тортишув қалбни қотириб, гина-кудуратлар пайдо қилади!»

Бир мақол бор эди:

Икки тоифа билан тортишма:

1. Ақлли инсон билан.
2. Аҳмоқ инсон билан.

Ақлли киши сени енгади. Аҳмоқ эса сенга азият беради!»

Абдулқодир Полвонов